

Kannanotto, talouden tasapainottaminen – Orimattilan kaupunki

Anne Isosomppi

ke 10.4.2024 11.11

Vastaanottaja: Kirjaamo Orimattilan kaupunki <kirjaamo@orimattila.fi>

Kannanotto, talouden tasapainottaminen – Orimattilan kaupunki

Arvoisat kaupungin päättäjät,

Orimattilan kaupungin tulevaisuus näyttää hyvin synkältä asukkaiden näkökulmasta. Maksetuille verorahoille ei saa vastinetta, ja kaupungin koko perusajatus on hukassa eli peruspalveluiden tuottaminen asukkaille.

Uusia asukkaita ei saada muuttamaan kaupunkiin, vaikka tehtäisiin miten hyviä ja kalliita mainoskampanjoita. Lapsiperheet eivät halua tulla asumaan kaupunkiin, jossa lapsia pidetään kaikista ala-arvoisimpina kansalaisina ja kalliimpina kustannuserinä, välttämättöminä pahoina. Nykyiset lapsiperheet ja nuoret parit suunnittelevat pois muuttoa, koska eivät voi luottaa kaupungin toimintaan peruspalveluiden tuottamisesta. Enää kukaan perhe ei sano ylpeänä, että asuu Orimattilassa, saati, että voisi suositella kaupunkiin muuttoa tutuille.

Kaikista lyhytnäköisintä on leikata lapsille suunnatuista peruspalveluista, kuten päivähoidosta ja peruskoulutuksesta. Päiväkotien ja koulujen lopetukset voivat hetkellisesti näyttytyä kirjanpidossa positiivisena tuloksena, mutta pidemmällä aikavälillä euron säästö vaihtuu tuhansien tappioon.

Suurissa yksiköissä lasten pahoinvointi kasvaa ja ongelmat kasaantuvat, mitä yritetään paikata palkkaamalla lisää henkilökuntaa sekä tarjoamalla erityistukea. Tässä vaiheessa kustannuksia ei enää lasketa ja säästökuurit ovat jo unohtuneet. Harmi vain, kun lapset joutuvat kärsimään koko ikänsä kaupungin järjestömistä päätöksistä.

Koulujen lakkauttamista koskevassa tietopaketissa on laskettu kyläkoulujen sulkemisesta syntyvät säästöt. Raportti on laadittu niin kuin koulujen sulkemisen jälkeen henkilökunta ja lapset katoavat, ja niistä aiheutuvat kulut loppuvat kokonaan. Todellisuudessa kaikki lapset eivät kuitenkaan katoa mihinkään tai muuta toiselle paikkakunnalle, vaikka näin kaupungin päättäjät kuinka toivoisivat. Jäljelle jäävien koulujen neliömääriä laskemalla arvellaan, että sitkeimmät kaupunkiin jäävät lapset olisi mahdollista sijoittaa muihin kouluihin. Kuljetuskustannuksista ei esitetä arvioita, saati tarkempia laskelmia, ajoaikatauluista ja reiteistä puhumattakaan.

Orimattilan kaupungin viimeaikaista strategiaa noudattamalla kyläkoulut lakkautetaan ja rakennukset myydään pilkkahinnalla pois, minkä jälkeen huomataan, että kaikki eivät mahdukaan suunniteltuihin tiloihin. Tämän jälkeen vuokrataan ne juuri myydyt tilat takaisin kaupungin käyttöön. Kaikille on varmasti selvää, että euron säästö vaihtuu tässäkin tilanteessa tuhansien tappioon. Vaikka kukaan ei ota vastuuta, näistä virheistä pitää oppia.

Kuivannon hyväkuntoisen koulun lakkautus vaikuttaa koko kylän toimintaan. Viimeisetkin harrastusmahdollisuudet lakkaavat. Kaupunki ei pysty tarjoamaan vastaavia harrastetiloja lähiseudulta. Liikkumattomuus näkyy lisääntyvinä terveyspalveluiden käyttönä. Eriarvoisuus ja syrjäytyminen kasvaa, eikä uusia asukkaita muuta enää asumaan. Nuoret muuttavat pois eivätkä enää palaa takaisin veronmaksajiksi kuten ennen.

Kuivannon koulun henkilökunta on erittäin osaavaa. Koulun toiminta on johdettu hyvin ja lapsille järjestetään virkistäviä tapahtumia kouluarjen lisäksi. Pienemmässä koulussa lapsen on helpompi

keskittyä oppimiseen. Kiusaamiseen pystytään puuttumaan omalla henkilökunnalla. Koulumatkat ovat kohtuullisia eivätkä rasita lasta kohtuuttomasti. Lapsivaikutuksia arvioitaessa koulumatkojen pituutta ei ole kerrottu lapsen ymmärryksen mukaisesti. Varsinkin nuoremmat lapset eivät vielä ymmärrä aikakäsitystä, jolloin kuljetusmatkoja pitäisi kuvata todellisuuteen pohjaten, kuten matka-aika on sama kuin matkustaisit joka päivä mummolaan.

Kuivannon koulun kustannuksia on esitetty isommiksi kuin ne todellisuudessa ovat. Korjauksen jälkeen kustannukset putosivat useammalla sadalla tuhannella eurolla. Todellista säästöä kukaan ei ole pystynyt tai halunnut vielä esittää. Kaikki suunnitelmat pohjautuvat näihin virheellisiin lukuihin, joihin kukaan ei enää usko. Tuntuu hurjalta, että lapset laitetaan kärsimään esitettyihin säästöihin nojaten, vaikka todellista säästöä ei kukaan pysty esittämään.

Koulun ei kuulu olla ylisuuri yksikkö, jossa oppilaat ja henkilökunta voivat pahoin, eivätkä pysty keskittymään olennaiseen, opettamiseen ja oppimiseen. Suuret koulut ovat varmasti laskennallisesti kustannustehokkaita, mutta todellisuudessa eivät ole sen euron säästön arvoisia, jos muut kustannukset nousevat epäkohdista johtuen kohtuuttomasti. Isojen koulujen ongelmat ovat varmasti kaikkien tiedossa ja niistä jokainen voi lukea lehdistä kauhutarinoita. Toivottavasti Orimattilan kaupungin päättäjät ymmärtävät, että kaupungilla ei yksinkertaisesti ole varaa joutua vastaavien tapahtumien ja kirjoitusten kohteeksi.

Talouden tasapainottamisen tavoitteena on myös sulkea kaikki pienet ja hyvinvoivat varhaiskasvatuspaikat. Isoissa yksiköissä saadaan kaikki näyttämään laskennallisesti hyvältä, mutta todellisuudessa ne ovat mahdottomia hallita ja vaativat lisäresursseja, joita ei laskelmissa ole otettu huomioon. Isoissa yksiköissä ei pystytä takaamaan turvallista ja rauhallista ympäristöä lapsille. Jatkuva suuri melun määrä on rasite niin lapsille kuin henkilökunnalle. Pienemmissä yksiköissä henkilökunta tunnistaa vanhemmat, mutta isoissa yksiköissä vanhemmat kokevat painajaismaisia tilanteita, kun pois hakiessa arvuutellaan ketä tullaan hakemaan ja mistä lapsi voisi löytyä. Näistä kokemuksista johtuen pienempien yksiköiden asiakkaat eivät voi edes harkita varahoitoon viemistä isompiin yksiköihin.

Kuivannon päiväkotitoiminta on pystynyt hyödyntämään pienen yksikön edut, mikä on näkynyt lapsille monipuolisena toimintana raskaan arjen keskellä. Lapset menevät hoitoon mielellään ja hoitoajat ovat kohtuullisia, koska kuljetusmatkat ovat lyhyet. Siirtyminen päivähoitosta koulumaailmaan on pystytty tekemään mahdollisimman jouhevasti ilman ylimääräistä jännitystä. Lapsivaikutus on kohtuuton, jos Kuivannon päiväkotitoiminta ja koulu suljetaan.

Kuivannon päiväkodin asiakkaille on esitetty vaihtoehtoisia hoitopaikkoja, joita ei kuitenkaan todellisuudessa ole saatavilla. Yksityiset päiväkodit ovat täynnä ja varalla on saman verran lapsia, mitä paikkoja on tarjolla. Myös kaupungin omat yksiköt ovat täynnä. Kuivannon lapsiperheet joutuvat epäoikeudenmukaiseen asemaan, kun joutuvat itse selvittämään ja hakemaan lapselle korvaavaa hoitopaikkaa, vaikka sen pitäisi olla kaupungin tarjoama peruspalvelu kaikille lapsiperheille.

Orimattilan kaupungin henkilöstöä kohtaan ei ole esitetty yhtään arvostusta. Henkilöstö palkitaan jatkuvalla muutosuhalla ja oman työpaikan menettämisen pelolla. Oman työn kehittäminen ja suunnitelmallisuus ei pääse toteutumaan epävarmuudessa ja tyytymättömyydessä. Onnekkaimmat ovat päässeet hoito-, opinto- tai vuorotteluvapaalle. Uudella organisaatiolla sekä uusia johtajia ja asiantuntijoita palkkaamalla nämä asiat eivät korjaannu, saati tule niitä kaivattuja säästöjä.

Talouden tasapainotuspaketissa todetaan, että kaaosta ja epämukavuutta pitää sietää muutostilanteissa. Miten kukaan voi edes ajatella näin, saati että asia kirjataan viralliseen paperiin. Yksikään suunnitelma ei voi onnistua, mikäli jo lähtökohtaisesti ajatellaan näin. On väärin laittaa työntekijät ja asukkaat kärsimään siitä, ettei osata tehdä toteutuskelpoisia suunnitelmia ja päätöksiä.

Kiitos huomiostanne,
Anne Isosomppi